בס"ד

וכל מאמינים

א וועכנטליכע בלעטל ארויס געגעבן
דורך בני אמונים

בני אמונים

310 פרשת מקץ תש"פ

מאוצרות אמונים

פערל ווערטער איבער אמן און תפילה אין די פרשה

וידוי פון טיפן הארץ

"וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ" (מב כא)

די ווארט 'אבל' טייטש אונקלוס: "בקושטא" - באמת. איז שווער וואס האבן די ברודער אינזין געהאט אין די ווארט?

זאגט האדמו"ר **רבי ישראל מאדזשיצער:**

ווען מיר זענען זיך מתוודה אויף אונזערע זינד, דארפן מיר דאס טוהן פון טיפן הארץ און נישט נאר מיט די ליפן. דעריבער ביי די סדר פון די וידוי זאגט מען: "טפלנו שקר" - אז אויך די וידוי אליין האבן מיר געזאגט נאר מיט די ליפן און נישט פון טיפן הארץ. און מ'דארף טאקע אכטונג געבן אז כאטש די ווערטער זאל מען זאגן מיט די ריכטיגע כוונה...

ווען די ברודער האבן געוואלט ארויסברענגען זייער אינערליכער צער און חרטה אויפן פארקויפן יוסף, האבן זיי באטאנט: "אבל אשמים אנחנו" - מיר האבן באמת חרטה אויף דעם וואס מיר האבן פארקויפט אונזער ברודער, און דער וידוי איז נישט נאר מיט די ליפן.

'דברי ישראל'

זיך מתוודה זיין אויך אויף די ווארענונג

"וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ... וַיַּעַן רְאוּבֵן אֹתָם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם לֵאמֹר אַל תֶּחֶטְאוּ בַיֶּלֶד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם" (מב כא-כב)

די ווארט "לֵאמֹר" זעהט אויס ווי איבעריג, ווייל לכאורה וואלט געווען גענוג עס זאל שטיין: "ויען ראובן אתם הלוא אמרתי אליכם..."?

זאגט דער **רבי ר' בונים פון פארשיסחא:**

עס איז מער הארב ווען מ'זינדיגט נאכן אנווארענען מ'זאל נישט זינדיגן, ווי ווען מ'זינדיגט אן קיין ווארענונג. ווען דער זינדיגער וואס מ'האט אים געווארנט טוהט תשובה, דארף ער זיך מתוודה זיין, אויסער אויף די זינד זעלבסט, אויך אויף דעם וואס ער האט זיך נישט וויסנדיג געמאכט פון די ווארענונג.

ווען ראובן האט געהערט אז זיינע ברודער זענען זיך מתוודה און זאגן: "אבל אשמים אנחנו", האט ער צוגעלייגט און זיי געזאגט: עס איז נישט גענוג ענקער וידוי אויף דער עצם זינד, נאר אויף ענק ליגט "לאמר" - זיך מתוודה זיין אויך אויף דעם וואס בעפאר ענק האבן געזינדיגט: "אמרתי אליכם... אל תחטאו בילד", און פון דעסוועגן האבן ענק געזינדיגט "ולא שמעתם" צו מיין ווארענונג.

'קול שמחה'

יעדער האט זיך געזארגט אויף די אנדערע

"וַיֵּצֵא לִבָּם וַיֶּחֶרְדוּ אִישׁ אֶל אָחִיו לֵאמֹר מַה זֹּאת עָשָׂה אֱלֹהִים לָנוּ" (מב כח)

חינוך פון די קליינע קינדער אויף ענטפערן אמן

וְאֶת אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ אֵלַי וְיֵאָמְנוּ דִבְרֵיכֶם" (מב כ)

די חכמים האבן געלייגט א ספעציעלע געוויכט אויף דעם ענין פון מחנך זיין די קליינע קינדער אויף ענטפערן אמן. עס איז באקאנט די גמרא (סנהדרין קי ב): "קטן, מאימתי בא לעולם הבא? האבן מיר געלערנט אין נאמען פון רבי מאיר: פון ווען ער ענטפערט אמן, ווייל עס שטייט (ישעיה כו ב): 'פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמֻנים" - אל תקרי 'שומר אמנים' אלא 'שאומר אמן'". וועגן דעם פסק'נט דער **רמ"א** (או"ח קכד ז): "וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן יש לו חלק לעולם הבא".

רבי שמואל לאניאדו דער 'בעל הכלים' ערקלערט, די סיבה פארוואס רבי מאיר לערנט ארויס פון דער פסוק דווקא אויף אמן פון א קטן, ווייל עס שטייט דארט: "**גוי** צדיק", און מיר טרעפן אז א קטן ווערט אנגערופן גוי, אזוי ווי עס שטייט (בראשית כח כט): "שני **גוים** בבטנך".

א וואונדערליכער רמז אויף די הלכה לערנט ארויס **האדמו"ר רבי יהוסף פון קאסאן** פון דער לשון אין אונזער פסוק: "ואת אחיכם הקטן **תביאו אלי**" - אין וועלעכע זכות איז 'הקטן' זוכה צו עולם הבא? אין זכות פון: "**ויאמנו** דבריכם" - וואס מ'לערנט אים אויס צו ענטפערן אמן.

'כלי פז' ישעיה כו ב; 'ליקוטי בני שלשים' מקץ

רבי אליהו הכהן פון איזמיר דער בעל 'שבט מוסר' שרייבט אז דוד המלך האט אויף זיך עדות געזאגט אז ער האט אכטונג געגעבן צו ענטפערן אמן פון זיין יונגנט, זאגנדיג: "לולא האמנתי לראות בטוב ה' בארץ חיים" - אויב וואלט איך נישט געווען געוואוינט פון קליינערהייט צו ענטפערן אמן נאך יעדע ברכה, וואלט איך נישט זוכה געווען צו זעהן בטוב ה' אין עולם הבא, ווייל אין דער זכות פון ענטפערן אמן איז מען זוכה אויף עולם הבא.

נאך לייגט צו רבי אליהו הכהן, אז אויך מרדכי הצדיק האט מחנך געווען אסתר המלכה וואס זי איז אויפגעוואקסן אין זיין הויז צו ענטפערן אמן. ווייל אזוי דארף מען טייטשן דעם פסוק (אסתר ב ז): "ויהי אֹמֵן את הדסה היא אסתר בת דדו כי אין לה אב ואם" - ווייל אסתר האט נישט געהאט א טאטע און א מאמע וואס זאלן איר אויסלערנען צו ענטפערן אמן, דעריבער האט מרדכי געטוהן זייער אויפגאבע, "ויהי **אמן** את הדסה היא אסתר" - אז ער האט איר אויסגעלערנט צו ענטפערן אמן.

דער מקובל **רבי עמנואל חי ריקי** בעל 'משנת חסידים', ברענגט א רמז אויף די ווערטער פון רבי מאיר אז א קטן איז זוכה צו חיי העולם הבא פון ווען ער ענטפערט אמן, פון דעם וואס די סופי תיבות פון: "בן העולם הבא" איז 'אמן'.

'מנחת אליהו' פרק לב; 'חושב מחשבות' מאמר רוח נבואה אות כו

די ווערטער "איש אל אחיו" איז לכאורה ווי איבעריג, עס וואלט גענוג געווען עס זאל שטיין: "ויחרדו לאמר מה זאת..."?

טייטש **רבי שלמה זלמן עהרנרייך** דער שאמלויער רב:

די תורה וויל באטאנען אז יעדער איינער פון די ברודער האט אויף זיך מקבל געווען דעם דין שמים, אזוי ווי חז"ל זאגן (ברכות נד א): "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה". אבער, וויבאלד די הלכה איז געזאגט געווארן נאר אויף די אייגענע צער, אבער מיט די צער פון זיין פריינד דארף ער זיך זיכער מיטטיילן, דעריבער זאגט די תורה אויף די ברודער: "ויצא **לבם**", אז זיי זענען ארויס פון זייער פריוואטע צער, און נישט אויף דעם האבן זיי געציטערט, נאר: "ויחרדו איש אל אחיו" - אויף די צער פון די אנדערע ברודער.

'דרשות לחם שלמה' דרוש קלה

א גוטע חלום ווערט נישט בטל

"וְעַתָּה יֵרֶא פַרְעֹה אִישׁ נָבוֹן וְחָכָם וִישִׁיתֵהוּ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם" (מא לג)

פארוואס האט יוסף צוגערעדט די מצריים זיי זאלן זיך גרייטן אויף די הונגער יארן, און האט זיי נישט געגעבן די עצה זיי זאלן תשובה טוהן און די גזירה וועט בטל ווערן, אזוי ווי די גזירה אויף די מענטשן פון נינוה איז בטל געווארן ווען זיי האבן תשובה געטוהן?

רבי מאיר שמחה הכהן פון דווינסק ערקלערט עס לויט וואס דער רמב"ם שרייבט (יסודי התורה י ד): "כל דבר טובה שיגזור הא-ל אפילו על תנאי אינו חוזר". לענינינו, אויסער די זיבן זעטיגע יארן וואס זענען געווען לטובה, איז אין די זיבן הונגער יארן אויך געווען באהאלטן א גרויסע טובה, ווייל: "כל כסף וזהב שבעולם יוסף לקטו והביאו למצרים", אנשטאט די סאך תבואה וואס זיי האבן פארקויפט פאר די פעלקער אין די הונגער יארן (פסחים קיט א). דעריבער איז יוסף געווען פארזיכערט אז דער חלום וועט נישט בטל ווערן.

'משך חכמה'

די ברודער פון יוסף האבן געדאוונט 'מנחה' פאר די סעודה

"וַיָּכִינוּ אֶת הַמִּנְחָה עַד בּוֹא יוֹסֵף בַּצָּהֳרָיִם כִּי שָׁמְעוּ כִּי שָׁם יֹאכְלוּ לָחֶם" (מג כה)

טייטש **רבי וידאל צרפתי** ראב"ד פאס:

דער לשון: "ויכינו" איז א רמז אויף תפילה, אזוי ווי עס שטייט (עמוס ד יב): "הִכּוֹן לִקְרַאת אֱלֹקֶיךָ יִשְׂרָאֵל". פון דא לערנען מיר ארויס אז די ברודער פון יוסף 'הכינו' - האבן געדאוונט פריער "את המנחה", בעפאר "יאכלו לחם" - ביי די סעודה. ווייל עס איז דאך א אפענע הלכה (שו"ע או"ח רלב ב): "לא ישב אדם לאכול... אפילו סעודה קטנה, סמוך למנחה גדולה".

'צוף דבש'

"היום נכבד לבני אמונים, זהירים לשומרו אבות ובנים."

"חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל פִּי דַרְכּוֹ גַּם כִּי יַזְקִין לֹא יָסוּר מִמֶּנָּה"

דער חוב און די שכר פון מחנך זיין די קליינע קינדער צו ענטפערן אמן
ווערט ספעציעל דערמאנט:

"קטן, מאימתי בא לעולם הבא?
תנא משום רבי מאיר: משעה שיאמר אמן" (סנהדרין קי ב).
"וילמד בניו הקטנים שיענו אמן, כי מיד שהתינוק עונה אמן
יש לו חלק לעולם הבא" (רמ"א או"ח קכד ז).

ברכות השחר: אויפן קול | מיט כוונה | מיט א חברותא.

תענה אמונים

פערל ווערטער און ערקלערונגען אויף 'ברכת המזון'

ברכת המזון - 'הטוב והמטיב' (ט')

ורחמים וחיים ושלום

מ'דארף פארשטיין: נאך וואס מיר האבן שוין געבעהטן פריער: "לחן ולחסד ולרחמים", פארוואס דארף מען נאכאמאל בעהטן: "ורחמים וחיים ושלום". אויך ביי די ברכה פון 'שים שלום' טרעפן מיר אזוי, אין אנהויב בעהטן מיר: "חן וחסד ורחמים", און נאכדעם נאכאמאל: "ורחמים וחיים ושלום". פארוואס איז עס אזוי?

נאר די חכמים זאגן (ביצה לד ב): "כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים". לויט דעם קען מען פארשטיין, אין אנהויב האבן מיר געבעהטן פונעם אויבערשטן ער זאל נישט פארמיידן זיין רחמנות פון אונז, און יעצט בעהטן מיר פון אים ער זאל אונז שענקען פון זיין מדה פון רחמנות, אזוי ווי עס שטייט (דברים יג יח): "ונתן לך רחמים" (ראה 'אור החיים' שם), און דורך דעם וועלן מיר קענען רחמנות האבן אויף אנדערע, און ממילא וועט מען אויף אונז מן השמים רחמנות האבן (הגש"פ 'ילקוט שמעוני'; 'תולדותן של אבות' עמ' 226).

שלום איז דער כלי מחזיק ברכה

די בקשה פון 'ושלום' איז זייער וויכטיג ביי די ענדע פון די אלע בקשות, ווייל אן די מדה פון שלום האט מען גארנישט פון די ברכות, אזוי ווי עס שטייט אין משניות (עוקצין ג יב): "לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום". און אזוי שטייט אויך אין מדרש (במדב"ר יא ז): "אין הברכות מועילות כלום אלא אם כן שלום עמהם".

ספעציעל זענען די ויבנדערמאנטע ווערטער געזאגט געווארן איבער דעם ענין פון שפייז, אזוי ווי עס שטייט אין תורת כהנים (בחקותי א ח), אז די ברכה "ונתתי שלום בארץ" פעלט וויכטיג אויס נאך די ברכה "ואכלתם לחמכם לשובע" (ויקרא כו ה-ו), ווייל אויך ווען עס איז דא אסאך שפייז - אויב עס איז נישטא קיין שלום אויף דער וועלט העלפט גארנישט די ברכה אין די שפייז. און זיי ערקלערן דארט אז צוליב דעם זאגן מיר: "עושה שלום ובורא את הכל", ווייל דורך שלום איז פאראן א שלימות אין די גאנצע בריאה (וראה עוד פרקי דר"א פרק השלום א-ב).

'וכל טוב ומכל טוב'

די דאפלטע בקשה, 'וכל טוב ומכל טוב' דארף האבן א הסבר. איבערהויפט נאך וואס מיר האבן שוין געבעהטן מיט אסאך ערליי לשונות פון גוט'ס - וואס איז נאך איבערגעבליבן צו בעהטן אין די ווערטער 'ומכל טוב לעולם על יחסרנו'?

עטליכע ערקלערונגען זענען אויף דעם געזאגט געווארן:

א. עס זענען פאראן אסאך מענטשן וואס האבן פון אלעס גוט'ס, אבער זיי האבן נישט די מעגליכקייט הנאה האבן פון דעם, צי צוליב א געוויסע קראנקייט צי צוליב אנדערע סיבות. דעריבער לייגן מיר צו די ווערטער 'ומכל טוב לעולם אל יחסרנו', אז אויסער די גאנצע גוט'ס וואס מיר וועלן פארמאגן, זאלן מיר אויך קענען זיך באנוצן מיט דעם ('אוצר התפילות' - עיון תפילה).

ב. נאך א ערקלערונג אויף דעם קען זיין לויט די באקאנטע מעשה וואס ווערט געברענגט אין גמרא (תענית כה א) אויף רבי חנינא בן דוסא, אז ווען די ארעמקייט ביי אים אין הויז איז געווען אומדערטרעגליך, האט ער געדאווענט און פון הימל האט מען אים געגעבן א פוס פון גאלדענע טיש. אבער דעמאלטס האט זיין פרוי גע'חלומ'ט אז זיי זיצן אין הימל נעבן א טיש וואס עס פעלט אים א פוס. האט זי פון דעם פארשטאנען אז זיי האבן באקומען אויף דער וועלט א טייל פון דער שכר וואס איז גרייט פאר זיי אויף לעתיד, האט זי געבעהטן פון רבי חנינא ער זאל דאווענען מ'זאל צוריק נעמען דעם פוס כדי עס זאל זיי גארנישט פעלן פון זייער שכר, און האט טאקע געדאווענט אויף דעם. דעריבער בעהטן מיר: "ומכל טוב לעולם אל יחסרנו" - אז אויך נאך וואס מיר וועלן זוכה זיין צו אלעס גוט'ס וואס מיר האבן געבעהטן, זאל נישט פעלן פון אונזער חלק אין עולם הבא (הגש"פ 'צוף אמרים' אין נאמען פונעם רבי ר' מאיר'ל פרעמישלאנער).

ג. נאך טייטש רממ"ח לאנדא אין ספר 'ויעש אברהם', אז 'טוֹב' סימבאלעזירט די גוטע זאכן וואס זענען וויכטיג פארן מענטש, אבער 'טוּב' סימבאלעזירט די ספעציעלע פיינע און געשמאקע זאכן, אזוי ווי פרעה האט געזאגט פאר די קינדער פון יעקב (בראשית מה יח): "ואתנה לכם את **טוּב** ארץ מצרים ואִכְלוּ את חלב הארץ". און דאס בעהטן מיר, אין אנהויב בעהטן מיר פון הקב"ה ער זאל אונז שענקען אלעס גוט'ס, און מיר לייגן צו א בקשה 'אל יחסרנו' אויך די גאר פיינע זאכן.

אכטונג געבן אויף די כבוד פון ברויט

ווען מיר בעהטן פון הקב"ה 'אל יחסרנו', איז וויכטיג מיר זאלן געדענקען אז קלארע און אפענע הלכה אין שולחן ערוך (או"חקפ ד) אז דער וואס געבט נישט אכטונג אויף די כבוד פון ברויט און ברעקלעך, קען ח"ו געשטראפט ווערן מיט ארעמקייט.

אזוי ווי רבי נחום דוד הערמאן זצ"ל האט דערציילט, אז ווען ער איז געווען ביים 'חפץ חיים' אין הויז האט ער געזעהן ווי שטארק ער האט אכטונג געגעבן אויף די ברעקלעך וואס זענען אראפ געפאלן אויף דער ערד. ער האט זיך אביסל געוואונדערט אויף דעם, און דער 'חפץ חיים' האט עס באמערקט און אים געזאגט: 'דו וואונדערסט זיך אויף דעם וואס איך געב אכטונג אויף די ברעקלעך?! הער צו: א איד דארף טאקע נישט נאכלויפן די עשירות, אבער עס איז זיכער אז ער דארף אויך נישט איינלאדענען צו זיך אין הויז דער שר פון ארעמקייט...!' (הגש"פ 'תפארת שמשון').

מעשה אמונים

א וועכנטליכע ערציילונג אויף אמן און תפילה

רעדן מיטן אמת'דיגן דאקטער

די פאלגנדע שטוינענדע געשיכטע האט דער מגיד הרה"ג ר' שלמה לעווינשטיין שליט"א געהערט פון זיין גוטער פריינד הרב בן ציון סנה שיחי' פון אמעריקע, וואס טוהט אסאך אין דעם ענין פון מחזק זיין דער ענין פון תפילה און הודאה צווישן כלל ישראל.

און אזוי דערציילט הרב סנה:

"אין א געוויסע מוצאי שבת האט זיך געוואנדן צו מיר איינער פון מיינע באקאנטע און האט מיר דערציילט זיין שוועריקייט: 'מיין טייער זוהן, א זיס יונגעלע,ליידט שוין עטליכע יארן פון פארשידענע שוועריקייטן אין קאנצענטרירונג. צו דעם, און אפשר צוליב דעם, איז זיין רעדן צוהאקט און פול מיט גרייזן און עס איז אים זייער שווער זיך צושטעלן צו די געזעלשאפט ארום. די פראבלעמען מאכן אים שווער און שטערן אים אין אלע ענינים, סיי אין לערנען, און סיי אין געזעלשאפט.

מיר האבן שוין אלעס פראבירט אים צו העלפן. מיר האבן געדינגען פאר אים א פריוואטער מלמד, מיר האבן אים גענומען צו גוטע פראפעסיאנאלן, מיר האבן באזוכט מיט אים ביי די גרויסע דאקטורים, און ווי גארנישט - עס דערקענט זיך נישט קיין פארבעסערונג, נאר פארקערט, זיין לאגע ווערט ערגער.

איך האב זיך שוין געלאזט קאסטן אויף אים העכער פערציג טויזנט דאללער, און עס רוקט זיך נישט גארנישט' - האט ער געזאגט, און האט צוגעלייגט מיט א ביטערנישט: 'איך שפיר זיך ווי פארלוירן אן קיין האפענונג'".

א קורצע שווייגעניש פון מיטפילן יענעם'ס ווייטאג האט געהערשט, ווען אין ענדע האב איך געפרעגט דעם מענטש: 'ביי יענעם און יענעם דאקטער ביזסטו שוין געווען?' - איך האב דירעקט דערמאנט א נאמען פון א באקאנטער אנטוויקלונג-דאקטער וואס אויף יעדע באזוך אין זיין קליניק בעהט א גרויסע סומע. 'זיכער!' האט יענער געענטפערט, און האט אנגעהויבן אויסרעכענען הויעך אויפן קול געמישט מיט א פינטל שטאלץ: 'מיר זענען געזיצן ביי העכער צוויי שעה, וואס אויף דעם ארויף האב איך באצאלט א גרויסע סומע. מ'רעדט דא פון א גרונטליכער און א פאכמאנישער דאקטער, און ער האט אונז טאקע אויסגעפרעגט אויף די לענג און די ברייט אלע איבערלעבענישן פון אונזער זון, פון ווען ער איז געבוירן ביזן היינטיגן טאג. לויט ווי עס זעהט אויס האט ער פראבירט צו דערגיין דער שורש פון די נעגאטיווע געפילן פונעם קינד'.

'נאך יענעם באזוך זענען מיר אנגעקומען אויף נאך א באזוך וואס איז אויך נישט געווען שנעל און ביליג' - האט דער פאטער צוגעלייגט, 'אבער איך האב שוין געזאגט: גארנישט האט נישט געהאלפן. אפילו דער גרויסער און באקאנטער דאקטער האט נישט געקענט טרעפן די הייל-מיטל אויף די שווערע פראבלעם פון מיין זוהן...'.

'מיין פריינד' - האב איך אפגעהאקט די ווערטער פונעם פאטער מיט א פראגע, 'איך הער פון דיין מויל אז דו האסט שוין פארברענגט אסאך שעה'ן ביי דאקטורים און פארשידענע ספעציאליסטן. זאג מיר, ווען האסטו גערעדט דאס לעצטע מאל מיטן אויבערשטן אין לויף פון עטליכע שעה'ן אויף די פראבלעם פון דיין זון?'.

דער פאטער איז איבערראשט געווען פון די פראגע, ער האט זיך פארטראכט און נאכדעם געענטפערט: 'דעם אמת... עס זעהט מיר אויס אז אויך אויב איך וועל צוזאמנעמען אלעס וואס איך האב גערעדט מיט אים אין לויף פון די לעצטע יאר, וועט עס נישט צוקומען צו דריי שעה...'.

'איך פארשטיי נישט', האב איך רעאגירט אויף זיינע ווערטער, 'דו ביזסט געגאנגען צו א דאקטער א בשר ודם - וואס דאס איז נאר א השתדלות - דו האסט געצאלט אסאך געלט און דו האסט גערעדט מיט אים העכער צוויי שעה אין א צי. ביזסט געקומען צו אים אויף א צווייטן מאל און אויף דעם האסטו אויך טייער באצאלט, און מיטן רופא כל בשר, דער כל יכול, וואס ער איז גרייט דיך אויסהערן אין יעדע צייט, אומזינסט אן קיין געלט, האסטו נישט געטראפן א צייט צו רעדן מיט אים?! אפילו מיט מיר רעדסטו שוין העכער א פערטל שעה...?'.

'וואס זאל איך טוהן' - האט יענער פראבירט זיך באשיצן, 'עס איז מיר אייביג שווער געווען צו דאווענען אסאך צייט אין א צי. אפילו ווען איך דאוון שמונה עשרה - איך הייב נאר אן צו דאווענען און באלד באפאלן מיך פארשידענע מחשבות, פון אלע ריכטונגען... און אוודאי ווען איך דאוון א נישט געוועגליכע תפילה'.

'און וואס זאל איך טוהן אז דאס איז די איינציגסטע אדרעס וואס דו דארפסט זיך יעצט ווענדן, דו אליין זאגסט דאך אז דו האסט שוין אלע אנדערע מיטלען פראבירט. הער מיך צו, גרייט דיך צו צוויי - דריי שעה, און שרייב פאר דיר פון פאראויס וואס דו גייסט רעדן, אזוי וועסטו זיין פארזיכערט אז דו וועסט נישט האבן קיין שטערונגען'".

דערציילט ווייטער הרב סנה:

"צוויי וואכן נאכדעם באקום איך א טעלעפאון פונעם פאטער וואס האט מיר דערציילט מיט פרייד: 'איך האב באקומען א ענטפער פונעם דאקטער'.

'וועלעכע דאקטער?' - האב איך זיך געוואונדערט, ווען אינצווישן האב איך שוין אנגעיאגט פארגעסן פון די גאנצע שמועס - 'דער רופא כל בשר ומפליא לעשות!' - האט דער פאטער געענטפערט, און האט באלד ערקלערט:

'שוין אינדערפריה אויפצומארגנ'ס פון אונזער שמועס האב איך באשלאסן טוהן אזוי ווי דו האסט געזאגט; באלד אינדערפריה האב איך געמאלדן פאר מיין 'באס' אז איך וועל היינט שפעטיגן צו די ארבעט מיט עטליכע שעה, איך האב גדאווענט שחרית מיט כוונה אין א שוהל נעבן מיין הויז, און באלד נאכן לערנען מיין קביעות'דיגן שיעור און א קורצע פרישטאג, בין איך ארויס מיט מיין אויטא צו א קליינע וועלד'ל, איך האב זיך אראפגעזעצט אויף א באנק אונטער א שאטן און איך האב אנגעהויבן דאווענען.

די שטערונגען זענען געקומען ווי געראכטן, אבער איך האב זיך געגרייט צו דעם, איך האב געהאט ביי מיר א פעקל בלעטער וואס אויף זיי האב איך געהאט געשריבן די אלע זאכן אויף וואס איך וויל רעדן מיטן אויבערשטן, און אזוי, אין לויף פון לאנגע שעה'ן האב איך אויסגעגאסן מיין גאנצע ביטערנישט וואס האט זיך אנגעזאמלט אין מיר נאך אזא לאנגע צייט פון שוועריקייטן. איך האב גערעדט מיטן אויבערשטן איבער אלעס, איך האב אים דערציילט די אלע שוועריקייטן וואס מיר זענען אריבער מיט אונזער קינד ביז יעצט, און בעפאר איך האב געבעהטן אויפן עתיד, האב איך אים ווארעם געדאנקט אויף אלעס גוט'ס וואס ער שענקט מיר שטענדיג.

ווען איך האב געענדיגט די לאנגע דאווענען איז שוין געווען די צייט פון דאווענען מנחה. איך בין ווידער געגאנגען אין שוהל און איך האב גדאווענט מנחה ווי עס דארף צו זיין, פון דארט בין איך געגאנגען צו מיין טעגליכע ארבעט, ווען איך פיל אין מיין הארץ א רואיגקייט. איך האב געשפירט אז ענדליך האט איינער צוגעהערט צו מיינע געבעהטן...

דאס איז געווען זונטאג. דאנערשטאג אין דעם זעלבן וואך האט דער 'פארהערער' פונעם חדר וואו מיין זוהן לערנט זיך פארבינדן צו מיר, אין די לעצטע יארן האבן מיר געהאט אסאך געשפרעכן, געוועגליך זענען זיי נישט געווען אזעלעכע איינגענעמע שמועסן, אבער דאס מאל איז די שמועס געווען אנדערשט. דער 'פארהערער' האט זיך געפריידט מיר דערציילן אז מיין זוהן האט די וואך געקענט ביי די פארהער. ער האט געזאגט די גאנצע 'שקלא וטריא' מיט א ספעציעלע קלארקייט. ממש הפלא ופלא.

די קומענדיגע וואך האב איך באקומען א טעלעפאון פונעם מלמד אין חדר, א קורצע שמועס וואס דער אינהאלט איז געווען מער-ווייניגער אזוי: 'דיין זוהן האט זיך אינגאנצן געטוישט...'. און אין די וואך האב איך אויך באקומען א טעלעפאון פונעם יונגערמאן וואס האט געלערנט מיט אים פריוואט, ער האט אויך ארויסגעברענגט זיין באגייסטערונג - 'פנים חדשות באו לכאן' אינגאנצן א נייער קינד.

'איך בין דיר א געוואלד שולדיג' - האט דער גערירטער פאטער געענדיגט דעם טעלעפאון, 'עס זעהט אויס אז דו האסט מיר געשיקט צו דעם ריכטיגן דאקטער. צו דעם רופא כל בשר ומפליא לעשות, און די ישועה האט זיך נישט פארשפעטיגט פון צו קומען'.

'ומתוק האור' - חנוכה עמ' רט

עיצובים shay